

Дніпрова Чайка
(Березіна-Василевська Людмила Олексіївна)
(1861-1927)
поетеса, перекладач, прозаїк

Народилася в селі Карлівка Ананьївського повіту Херсонської губернії (зараз – с. Зелений Яр Доманівського району Миколаївської області) в родині священика. Дитинство та молодість її проминули на півдні України.

Закінчивши Одеську гімназію 1879 р., вона розпочала педагогічну діяльність спочатку як приватна вчителька, згодом працювала у сільських школах Херсонської губернії.

У 1885 р. в одеському альманасі “Нива” були вперше надруковані два вірші Дніпрової Чайки (“Вісточка” й ”Пісня”) та оповідання “Знахарка”.

1885 р. Дніпрова Чайка приїжджає до Херсона, де її чоловік займав посаду губернського статиста. Починаючи з 1887 р., письменниця друкується здебільшого в періодиці Західної України, випускає цикл “Морські малюнки”.

Відома Дніпрова Чайка і як дитяча письменниця. Для дітей писала казки, вірші, лібретто дитячих опер (“Коза-дереза”, “Краплі мандрівниці”, “Пан Коцький”, “Весна-красна”), музику до яких написав український композитор М. В. Лисенко.

Дніпрова Чайка була членом гуртка О. Русова у 1885-1887 рр., за участь в якому разом із чоловіком Т.О.Василевським була вислана з Херсона.

В 1895-1908 рр. знову мешкає у Херсоні. В альманасі «Степ», який видавався в Херсоні, були надруковані її твори «Вольтерьянець», «Плавні горять».

Дніпрова Чайка була чудовим перекладачем. Особливо талановито українською мовою перекладала твори М. Лермонтова.

У 1909 р. письменниця захворіла і виїхала на лікування до Одеси, де й перебувала до 1911 р.

Померла Дніпрова Чайка 13 березня 1927 р. в с. Германівці на Київщині. Похована у Києві на Байковому кладовищі.

Поетеса віддала Херсону майже чверть віку. Жила в Херсоні в дитинстві, а також в 1885-1887, 1895-1908 рр. Її квартира на Гімназичній вулиці (нині вул. Червоностудентська, буд. № 2) була місцем зустрічі революціонерів-підпільників.

Письменник-херсонець [Ю.Голобородько](#) присвятив перебуванню письменниці в Херсоні документальне оповідання «Тривожні дні».

Твори

1. **Вибрані твори** / упоряд., підгот. текстів, передм. та прим. Н.О.Вишневської; худож. В.В. Руденко. – Київ: Дніпро, 1987. – 278 с.

Твори для дітей

2. **Дівчина Чайка** : казка / худож. С. Караффи-Корбут. – Львів: Каменяр, 1969. – 17 с.

3. **Проводи Сніговика-Снігуровича** : вірші, поезії в прозі, оповід., казки, п'єси : для мол. та серед. шк. віку / передм. та упоряд. В.Пінчука; худож. В.Євдокименко. – Київ: Веселка, 1993. – 271 с.: іл.

4. **[Вірші]** // Вишиванка : херсон. літ.-худож. зб. – Число 1. – Київ : Херсон, 2007. – С. 16-19.

Про письменницю

5. Голобородько, Ю. К. Тривожні дні // У років своя пам'ять. Розповіді про письменників / Ю. Голобородько. – Херсон, 2006. – С.112-119.

6. Голобородько, Я. Ю. Творчий шлях Дніпрової Чайки // Світ таврійських письменників. Імена та долі / Я. Голобородько. – Херсон: Персей, 2001. – С.43-61.

7. Голобородько, Я. Ю. „Я”-концепції Дніпрової Чайки (Файли долі та творчості) // Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Я. Голобородько; ред. О.Шарговська. – Київ: Факт, 2007. – С.33-48.

8. Голобородько, Я. Ю. Художній розвиток Дніпрової // Хронологія слова : письменники українського півдня / Я. Голобородько. – Херсон, 2001. – С.5-26.

9. Голобородько, Я. Ю. Поетична тональність Дніпрової Чайки // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 6. – С. 47 - 53.

10. Дніпрова Чайка (1861-1927) : 80 років від дня смерті // Шкільна бібліотека. – 2007. – № 3. – С. 6.

11. Ржепецький, Л.А. Дніпрова Чайка : відома і невідома : навч. посіб. / Леонід Ржепецький. – Миколаїв, 2001. – 64 с.

12. Немченко, І. В. Поезія Дніпрової Чайки : монографія / Іван Немченко. – Херсон, 2002. – 130 с.

13. Херсонські сторінки життєпису Дніпрової Чайки // Учитель. – 2001. – 15 лют.

Довідкові видання

14. **Дніпрова Чайка** // Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид.- Т. 3. – Київ, 1979. – С.393.

15. **Дніпрова Чайка** // Український радянський енциклопедичний словник : в 3-х т. – Т. 1. – Київ, 1986. – С.528.

16. **Дніпрова Чайка** // Енциклопедія українознавства / Наук. т-во ім. Шевченка; голов. ред. В. Кубійович. – Т.2. – Перевид. в Україні; [репринт. відтворення вид. 1955-1984 років]. – Київ: Глобус, 1994. – С.536-537.

17. **Дніпрова Чайка** // Українська літературна енциклопедія : в 5-ти т. – Т. 2. – Київ, 1990. – С.74.

18. Історія міст і сіл УРСР: Херсонська область. – К., 1972. – 687с.

Про Дніпрову Чайку, с. 77, 82.

19. **[Дніпрова Чайка]** // Мистецтво України : біогр. довід. / упоряд.: А.В.Кудрицький, М.Г.Лабінський; за ред. А.В.Кудрицького. – Київ: Укр. енциклопедія, 1991. – С. 209.

Бібліографічні видання

20. **Дніпрова Чайка** - Василевська Людмила Олексіївна // Українські письменники : бібліогр. слов. : у 5-ти т. - Т.2. - Київ, 1963. - С.291-299.
21. **Дніпрова Чайка** : літ. розвідки, бібліогр. нариси / обл. універсальна наук. б-ка ім. О. Гончара, обл. держ. б-ка для дітей; уклад. А.А. Крат [та ін.]; обкл. - Станіслав Курак; відп. за вип. А. Бардашевська. - 2-ге вид. - Херсон, 1997. - 56 с. - (Літ.-краєзнавчі студії).
22. **Дніпрова Чайка** // Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2006 рік : бібліогр. покажч. / ХОУНБ ім. Олеся Гончара; уклад. Г.П. Мокрицька; ред. Л.І. Зелена. - Херсон, 2005. – С.43-48.
23. **Вітальня Дніпрової Чайки** [Електронний ресурс]/ Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки; авт. і розробник М. Франковська, уклад.: Г. Новицька, Н. Яблонська. – Електрон. дан. – Херсон, 2016-2019. – Режим доступу http://www.library.kherson.ua/lw/vitalnya_dniprovoi_chajky/chajca.html (дата звернення 30.10.2019) . – Назва з екрана.